

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล 2) เพื่อประเมินความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนใน 7 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและการวัด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมเครื่องมือ
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา แนวทางการบริหารความเสี่ยง และประเมินความเสี่ยง ด้านทรัพยากรบุคคลทั้ง 5 ด้านในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติทั้งเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inference Statistics) ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในศึกษาค้นคว้านี้คือผู้บริหาร ครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ลูกจ้าง ครูธุรการ และพนักงานบริการในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2553 จำนวน 200 คน

2.2 ขนาดตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา 65 คน โรงเรียนคำแคนวิทยาคม จำนวน 13 คน โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรพ์ 12 คน โรงเรียนมัธยมโพนเพ็ก จำนวน 10 คน โรงเรียนเหล่าใหญ่คำวิทยาคม 10 คน ครูอัตราจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว ครูธุรการ ครูพี่เลี้ยง 12 คน พนักงานบริการ 5 คน รวม 132 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการพิจารณาวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่คือโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดกลางคือโรงเรียนมัธยมโพนเพ็ก โรงเรียนคำแคนวิทยาคม โรงเรียนโคกนางามพิทยาสรรพ์ และโรงเรียนเหล่าใหญ่คำวิทยาคม เพื่อให้ข้อมูลของโรงเรียนทั้งสองขนาดมีความสมดุล และสามารถเป็นตัวแทนประชากรได้อย่างสมบูรณ์ จึงใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงสำหรับโรงเรียนขนาดกลางทั้ง 4 โรงเรียน และใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คนจากตารางสำเร็จรูป R.V.Krejcie และ D.W.Morgan (ชานินทร์ ศิลปจารุ, 2550) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

3. ตัวแปรและการวัด

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ปัจจัยเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล มี 5 ด้านได้แก่ 1) ความเสี่ยงด้านการจ่ายค่าตอบแทน และสวัสดิการ 2) ความเสี่ยงด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล 3) ความเสี่ยงด้านการจัดการผลการปฏิบัติงาน 4) ความเสี่ยงด้านระบบบุคลากรสัมพันธ์ และ 5) ความเสี่ยงด้านระบบข้อมูลทรัพยากรมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับการวัดเป็นช่วงมาตรา (Interval Scale)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และเอกสารคู่มือการดำเนินงานต่างๆ ในโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนยุทธศาสตร์ โดยกำหนดแบบสอบถามให้สอดคล้องกับตัวแปรแต่ละตัวในกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview)

เครื่องมือมีทั้งหมด 2 ส่วน ส่วนที่ 1 มี 3 ตอน ตอนที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ ประเมิน และจัดอันดับความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคล

พร้อมปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม และ ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เพื่อหาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรบุคคลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง ส่วนที่ 2 มี 3 ตอน ตอนที่ 1 เพื่อเก็บข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ ประเมิน และจัดอันดับความเสี่ยงด้าน ทรัพยากรบุคคลพร้อมปัญหาอุปสรรค และ ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม และตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการความเสี่ยง (สำหรับรายละเอียดเครื่องมือโปรดดูในภาคผนวกท้ายเล่ม)

5. การสร้างเครื่องมือ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.1 ศึกษาหลักการและทฤษฎีจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ นำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2 สร้างแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง ความเหมาะสมด้านภาษา ความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมายของคะแนนจากนั้นนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จึงนำมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ก่อนนำไปทดลองหาความเที่ยงของเครื่องมือได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.96

5.3 ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และนำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการปรับปรุง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับ โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนบ้านไผ่พิทยาคม โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนบ้านลานพิทยาคม เหตุผลเนื่องจากมีลักษณะสภาพแวดล้อม การปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาช (1951 , Cronbach' Alpha Coefficient) ได้ 0.97

5.4 จากนั้นนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่มีการปรับปรุงในขั้นตอนสุดท้ายเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียนที่ระบุไว้ในข้างต้น

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการในระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2554 ถึง 20 มีนาคม 2554 ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ไปยังสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาที่สังกัดอยู่ และสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อความสะดวกและทำการนัดหมายวันที่จะเก็บข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดย

2.1 ขอแทรกในวาระอื่นๆของการประชุมครู และผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนในการวิจัย วิธีเก็บข้อมูล แก่หัวหน้าสถานศึกษา ครู และบุคลากรเพื่อรับทราบและเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลเก็บโดยยึดหลักจรรยาบรรณของการวิจัย โดยหากบันทึกเทปต้องขออนุญาตก่อนหลังถอดเทปต้องนำไปให้เจ้าของข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ดูก่อน

2.2 อบรมให้ความรู้ระดับความเข้าใจ เรื่องการบริหารความเสี่ยงกับแหล่งข้อมูลทั้ง 5 โรงเรียนที่จะลงไปเก็บข้อมูลเพื่อให้โรงเรียนได้จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียน

3. นำแบบสอบถามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมาลงรายการ ลงมือสัมภาษณ์ แจกแบบสอบถาม ด้วยตนเอง และขอรับคืนด้วยตนเองทุกฉบับ โดยกลับเข้าไปเก็บข้อมูลที่ตกหล่นโรงเรียนละ 3 รอบ

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลครู ครูพี่เลี้ยง ครูอัตราจ้าง พนักงานราชการในหัวข้อ ความเสี่ยงในด้านการสรรหา คัดเลือก และผู้บริหารโรงเรียนในหัวข้อแนวทางการบริหารความเสี่ยง

5. ตรวจเช็คความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามลงรหัส ได้จำนวนแบบสอบถามครบทุกฉบับ

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา

1. ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ในส่วนของปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะรวบรวมและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่ออธิบายเชิงพรรณนาเป็นร้อยแก้ว
3. นำผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงมาจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อนำไปบริหารจัดการความเสี่ยงที่เร่งด่วนก่อน เพื่อให้ทันเวลาทันสถานการณ์
4. รวบรวมข้อมูลหาแนวทางการบริหารความเสี่ยง และสรุปพรรณนาเป็นร้อยแก้ว